

Evropski jezikovni listovnik

European Language portfolio
Portfolio Européen des Langues

Uvajanje in spremljava

mag. Nada Holc

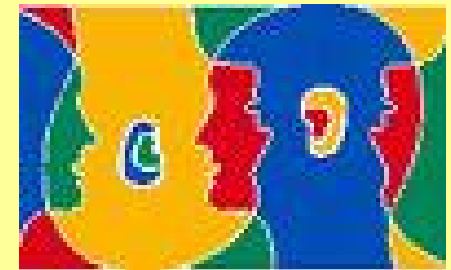
Radovljica, 23.-24. 10. 2009

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Napoved:

- * Potek projekta EJL; kje smo?
- * Razumevanje projekta in rezultati spremljave 2008/2009
- * Načrt dela za leto 2009/2010
- * Spletna učilnica
- * Priprava publikacije
- * Perspektiva EJL v SLO

Spremenjene okoliščine izobraževanja - plodna tla za E JL

- ❑ Reforme izobraževalnih sistemov, kurikulumov in s tem povezane spremembe na področju jezikovne politike;
- ❑ večja obveznost posameznih institucij, da natančno definirajo namene in cilje ter rezultate svojega dela;
- ❑ uveljavljanje kompetenčnega pristopa (8 ključnih kompetenc),
- ❑ poudarek na aktivni vlogi učenca v procesu učenja in vrednotenja znanja,
- ❑ izvenšolsko pridobivanje znanja, osebna iniciativa in lastna odgovornost za učenje ...

Posodobitve na ravni metakognitivnih sposobnosti; zmožnost refleksije, razvoj jezikovne zavesti

Posebno pomembno za učenca tujega jezika je:

- poznavanje samega sebe (kot učenca),
- poznavanje različnih tipov učnih nalog,
- poznavanje strategij in tehnik, kako osvojiti novo znanje,
- predvideti zdajšnje in prihodnje situacije, v katerih je lahko novo osvojeno znanje koristno.

Refleksivnost učinkuje kot "gibalno, motor" učenja. (Kolb 2007)

SEJO

Predstavljajo skupno izhodišče za:

- kurikule / učne načrte,
- učbenike,

EJL

- izpite, diplome, ocenjevanje,
- izobraževanje in SSS učiteljev.

**PRO-
FILI**

So osnova za opredelitev in opis:

- ciljev, vsebin, metod,
- standardov / pričakovanih dosežkov.

CILJ: Večja transparentnost, koherenca in primerljivost jezikovnega učenja, poučevanja in ocenjevanja (v EU itd).

"Osebna izkaznica" projekta

- Naslov: Evropski jezikovni listovnik, razvojno-aplikativni projekt Uvajanje in spremljava EJL v OŠ in SŠ
- Trajanje projekta 3 leta: OŠ od 2006 - 2009
SŠ od 2007 - 2010
- Ciljna skupina: učitelji tujih jezikov, učenci in dijaki
- Število vključenih: 72 OŠ (2. in 3. triletje), 42 SŠ;
cca. 200 učiteljev ter cca. 3000 učencev in dijakov.
- Projektna skupina: N. Holc, Z. Godunc, N. Šečerov, B. Lesničar, M. Sreš, T. Deutsch; učitelji multiplikatorji, avtorji listovnikov, konzulent dr. J. Skela

Namen projekta

- preizkusiti EYL na večjem vzorcu šol, učencev in dijakov kot pri evalvaciji 2001 (20 šol, 634 učenci),
- ugotoviti, ali je ta evropski dokument v sozvočju s prenovo slovenske šole; ugotoviti njegovo ustreznost in veljavnost (ujemanje s cilji UN, eksternih preverjanj, cilji medkulturnega vzgajanja)
- ugotoviti sprejetost in realizacijo pedagoške vloge EYL v naši osnovni in srednji šoli,
- preveriti "privlačnost" inštrumenta za učence /dijake (glede na to, ali spodbuja interes za učenje jezika)

Izhajamo iz hipoteze:

EJL pripomore k večji učinkovitosti in kakovosti jezikovnega učenja.

KONČNI CILJ PROJEKTA:

pridobiti utemeljene informacije za presojo o morebitni sistemski vključitvi tega evropskega dokumenta v slovenski kurikulum ...

- kot instrument spremljanja in spodbujanja učenčeve jezikovne rasti,
- kot alternativno obliko vrednotenja znanja.

EVALVACIJA DELA v SŠ, v šol. l. 2008/09

Pozitivno:

- Spremljanje napredka daje dijaku motivacijo za učenje TJ,
- dijaki so razmišljali o učenju TJ - o stopnji, ki so jo dosegli in tudi o tem, česa še ne znajo,
- razvijanje samostojnega učenja in samokritičnosti,
- dijaki so dobili celostni vpogled v proces učenja TJ in se seznanili z vsemi možnostmi, ki jih razvijamo pri pouku,
- večje sodelovanje učiteljev TJ na šoli,
- izboljšanje odnosa učitelj - dijak; večina dijakov ceni individualni pogovor o napredku, posebej to velja za dijake, ki imajo težave pri TJ ...

(Vir: Poročila učiteljev v projektu)

EVALVACIJA DELA v šol. letu 2008/09

Slabosti:

- preveliko število dijakov v razredu - onemogočen individualni pristop,
- omejen čas,
- E JL pomeni veliko dodatnega dela za učitelja,
- na šolah se v projekt niso vključili vsi učitelji TJ,
- samoocenjevalne lestvice so presplošne,
- velike razlike med maturo in E JL (učenje že po novem, ocenjevanje po starem),
- izpolnjevanje E JL za več jezikov ni dovolj pregledno,
- projekti na šoli med sabo niso povezani,
- slaba komunikacija - obveščanje v projektu,
- ni mogoče dobiti izvodov E JL za nove generacije ...

Vir: Poročila učiteljev v projektu

Še mnenja:

- E JL je sicer dobro zastavljen, a menim, da bo v celoti zaživel tedaj, ko bo prenova gimnazije zaključena in ko bo res sprejet evropski referenčni okvir.
- Z uporabo E JL bom nadaljevala tudi v bodoče, saj se je do sedaj pokazalo kot prednost pri pouku TJ.
- Opustila sem gole slovnične vaje in dala prednost tistim spretnostim, ki so potrebne v situacijah, ko je treba uporabiti tuji jezik. Na to me je močno nagovarjal prav E JL in v tem vidim njegov velik potencial.

- Dijaki z EJL dobijo predvsem jasen vpogled, kaj pomeni znati jezik, katere so njegove sestavine in nivoji, ki peljejo do mojstrstva.

Ko so opozorjeni na dejstvo, da je znanje jezika veliko več kot le *slovnica* in *besedišče*, se njihova samozavest dvigne, saj veliko tega že obvladajo, ne da bi se zavedali.

Všeč so mi tudi angleški prevodi slovenskega teksta, ki smo jih tudi zelo koristno uporabili pri pouku in domačem delu.

- Listovnik potrjuje pri dijakih občutek, da so vse dejavnosti pri pouku angleščine smiselne, življenjske in uporabne.

Razumevanje vloge EJL I.

Citat:

“Dijakom sicer še vedno ni jasno, zakaj vse to delamo (vsaj večini ne), saj jim je težko prinesiti v šolo zvezek in učbenik in prepisati s table tekočo snov, kaj šele izpolnjevati neke tabele in mape (večinoma sem jim to delala kar sama). Verjetno jim bo stvar bolj zanimiva, ko bodo izpolnjevali *Europass* in videli, koliko lažje gre, če imaš že neke osnove ...”

Razumevanje vloge EJL II.

- Največja prednost EJL je v ozaveščanju individualnega napredka dijakov pri učenju tujih jezikov.
- EJL spodbuja dijake, da sprejmejo odgovornost za svoj napredek pri usvajanju tujega jezika in jih navaja na samostojno vseživljenjsko učenje.
- Hkrati EJL opominja nas, učitelje, da mora biti pouk osredotočen na učenca in nas spodbuja h kreativnosti pri izbiranju in načrtovanju dejavnosti med poukom, predvsem pa pri načrtovanju izdelkov, primernih za EJL zbirnik.

Predlogi učiteljev v projektu

- Za delo z E JL bi morali imeti na razpolago dodatne ure,
- smiselno je začeti v 1. letniku in ne kasneje,
- več seminarjev, in več možnosti izmenjave izkušenj med učitelji, več primerov dobre prakse, tudi tujih,
- več rednih srečanj, na katerih bi izmenjevali mnenja, izkušnje, težave ob uvajanju E JL v srednje šole, enkrat letno pa vseslovensko srečanje,
- publikacijo E JL za SŠ spremeniti tako, da se bodo dali listi vstavljati ali odvzemati,
- zelo dobrodošla bi bila elektronska verzija E JL.

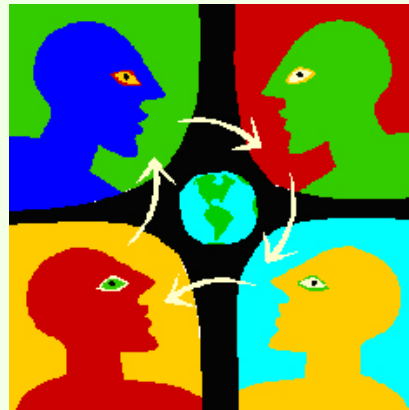
Predlogi učiteljev v projektu - nadaljev.

- Delo z EJK naj bi delali samo izbrani dijaki, ki jih to posebno zanima,
- delo z EJK podpreti z uporabo IKT, da bodo dijaki lažje dostopali do svojih izdelkov in videli tudi izdelke sošolcev (npr. spletni dnevnik, blogi ...)
- naj tudi dijaki na koncu dobijo potrdilo o sodelovanju v projektu,
- razpišimo kakšen natečaj za najbolj zanimiv ali najlepši izdelek v okviru dela z EJK,
- za podporo projektu pridobimo pomembne osebe ...

Načrt dela v projektu v letu 2009/10

- jeseni skupni seminar z izmenjavo izkušenj
- nadaljevanje uvajanja E JL in spremljanja v razredu
- priprava vprašalnikov in intervjuji z aktivni učiteljev tujih jezikov
- po treh letih uporabe E JL pridobiti tudi mnenja dijakov
- obdelava podatkov in priprava zaključnega poročila
- obvestilo o rezultatih v javnosti (v medijih, strokovnih revijah ...)
- priprava gradiva za priročnik *Didaktični modeli uporabe E JL pri pouku TJ v Sloveniji (dec. 2010)*

EJL kot "znanilec razvoja in sprememb" pri
učenju (tujih) jezikov? *(R. Schärer 2007)*

Spremembe, ki jih EYL prinaša v šolsko prakso

Za DIJAKE:

EYL je način aktivnega vključevanja učenca v proces učenja TJ in "spremljevalec" njegovega učenja.

- Ima pozitiven vpliv na motivacijo, samozavest in boljšo samopodobo;
- učencu omogoča da pokaže, kaj že zna in zmore v vseh jezikih, in tudi to, kar se je naučil zunaj šole.
- EYL spodbuja dijak k razvijanju osnovnih pojmov refleksije (s pomočjo opisov znanj), ozavešča ga za proces učenja in načrtovanje ciljev.

Za UČITELJE:

Učitelji s pomočjo učenčevih refleksij lažje razumejo proces učenja in poučevanja jezika in z njim "strokovno rastejo".

- EYL spodbuja dialog med učiteljem in dijakom o prehojeni poti in doseženih ciljih ter skupnem načrtovanju izboljšav. S tem postane učenčev partner pri prizadevanjih za skupne cilje učenja, mu svetuje in ga usmerja.

Pozitivni učinki EYL se kažejo v njegovem vplivu na celotni učni proces;

- filozofija EYL usmerja **učence** k drugačnemu pristopu k učenju,
- **učitelje** pa k izbiri takšnih metod, tehnik poučevanja in strategij, ki so osredinjene na učenca, ga nagovarjajo celostno in mu omogočajo razvoj ne le jezikovnih, temveč tudi kognitivnih, metakognitivnih in socialnih zmožnosti.
- Delo z EYL pomeni razširitev učnega konteksta, **medkulturno učenje** in spodbujanje vseživljenjskega učenja.

Ujetost E JL v protislovja in problemi uporabe E JL

- Vnaprej določena tridelna struktura in navezava na SEJO,
- delo znotraj določenega konteksta - v razredu,
- E JL ni samo *oseben*, temveč hkrati *javen* dokument (dokumentarna funkcija!),
- jezikovna prilagoditev opisnikov starostni stopnji učencev,
- nedorečeni status E JL v šolskem in izvenšolskem kontekstu,
- prostovoljna ali obvezna uporaba E JL,
- zahteva precejšnja finančna sredstva ...

Problemi uporabe EJL v SLO

- nepripravljenost učiteljev na spremembe
- nedorečeni status EJL v šolskem in izvenšolskem kontekstu
- napor pri delu z EJL ni dovolj razumljen in cenjen
- prostovoljna ali obvezna uporaba
- pogoji implementacije

Vprašanja učiteljev v projektu

- Kaj je EYL (razumevanje filozofije EYL)?
- Kako ga vključiti v poučevanje pri TJ?
- Kako se EYL povezuje z *učnim načrtom*, kako z *učbenikom*?
- Kako najti čas za uporabo EYL pri pouku?
- Kako pogosto ga uporabljati, kje shranjevati?
- Ali so lestvice Sveta Evrope res uporabne v razredu?
- Zakaj naj bi se dijaki/dijakinje samoocenjevali?
- Kakšne izdelke dajati v zbirnik?
- Kako zagotoviti prehajanje od enega EYL k naslednjemu?
- Katere so prednosti uporabe EYL pri pouku TJ?
- Katere so morebitne slabosti, pasti...?

Perspektiva uporabe EJL oz. kaj in kako po zaključku projekta

- 1) odločitev o umeščeni listovnika v slovenski šolski sistem oz. opredeliti status EJL
- 2) odločitev o upoštevanju EJL pri vrednotenju znanja (internem, eksternem)
- 3) odločitev o dostopnosti EJL za šole oz. učence in dijake (kot učbeniško gradivo?)
- 4) povezanost rabe EJL po vertikali (OŠ - SŠ ...)
- 5) .....

Perspektiva uporabe EJL

- EJL je potrebno razširiti še na področje zaposlovanja (*Europass* v okviru *curriculum vitae* vključuje standardizirano jezikovno izkaznico vsakega posameznika).

- EJL bi implementiran takrat, ko ne bo sprejet kot neke vrste dodatek pri jezikovnem pouku, temveč kot strategija, način pouka (*Westhof 2004*)

EJL-projekt se po vsej Evropi še vedno nahaja v dinamičnem razvojnem procesu, ki bo poskušal odgovoriti na vrsto vprašanj:

- Ali EJL spodbuja večjezičnost posameznika in medsebojno razumevanje ter spoštovanje?
- Ali pomaga razvijati sporazumevalno kompetenco, ki bo posamezniku omogočala aktivno udeležbo v šoli, poklicu in v družbi?
- Ali pomaga spodbujati razvoj kakovosti?
- Ali bo ustvaril dodano vrednost? Za koga - za posameznika, izobraževalne inštitucije, družbo, za Evropo?
- Kako to dodano vrednost definirati in kako jo dokazati?
- Ali daje EJL glede na vložek dovolj rezultatov?

HVALA za vašo POZORNOST.